

Kuortaneen kunnan lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen omaisuusjärjestelyistä kunnalle aiheutuvien välittömien kustannusten määrittämisestä

Khall 01.09.2025 § 160
553/00.01.01.02/2025

Valmistelija

Kunnanjohtaja Teemu Puolijoki

Johdanto

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen omaisuusjärjestelyistä kunnalle aiheutuvien välittömien kustannusten määrittämisestä.

Tausta

Perustuslakivaliokunnan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistusta koskevissa lausunnoissa on edellytetty, että kunnan omaisuuteen liittyviin omaisuusjärjestelyihin kytketään kunnan itsehallinnon turvaava kompensatiosääntely (PeVL 17/2021 vp).

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulon jälkeen annetun lain (616/2021, jäljempänä voimaantulolaki) 4 luvussa säädetään omaisuusjärjestelyistä.

Voimaantulolain 43 §:ssä säädetään korvauksesta uudistuksen omaisuusjärjestelyistä kunnalle aiheutuvista kustannuksista. Pykälän 1 momentin mukaan kunnalla on oikeus saada hakemuksen perusteella valtiolta korvaus voimaantulolain 4 luvussa säädettyjen, kunnan omaisuuteen kohdistuvien järjestelyjen perusteella kunnalle aiheutuvista välittömistä kustannuksista.

Pykälän 2 momentissa säädetään korvausraja. Kunnalla on oikeus saada korvaus siltä osin, kuin omaisuusjärjestelyistä aiheutuvista välittömistä kustannuksista johtuva kunnallisveroprosentin laskennallinen korotustarve ylittää 0,5 prosenttiyksikköä (korvausraja). Laskennan perusteena ovat viimeisimmät valmistuneet verotus- ja tilinpäätöstiedot. Jos korvausraja ylittyy ja kunnan tuloveroprosentti on korvauksen hakemisvuonna vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti, kunnalla on lisäksi oikeus saada 1 momentissa tarkoitettua korvausta kolme neljäsosaa korvausrajan alittavalta osalta. Sen estämättä, mitä edellä tässä momentissa säädetään, kunnalla on kuitenkin oikeus saada korvausta omaisuusjärjestelyihin liittyvistä välittömistä kustannuksista, vaikka korvausraja ei ylity, jos kunnan mahdollisuus päättää omasta taloudestaan ilmeisesti vaarantuu.

Pykälän 3 momentin mukaan korvauksen perustana olevat välittömät kustannukset lasketaan omaisuusjärjestelyjen kohteena olevasta omaisuudesta uudistuksen voimaantulon jälkeen syntyvien ja todennettavissa olevien kulujen ja tuottojen erotuksena. Korvauksen perustana olevilla kustannuksilla tarkoitetaan kustannuksia, joiden syntymiseen kunta ei ole voinut omilla toimillaan vaikuttaa tai niitä vähentää. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä omaisuusjärjestelyistä aiheutuvien välittömien kustannusten määrittämisestä.

Voimaantulolain 44 §:n mukaan kunnan on tehtävä 43 §:ssä tarkoitettua korvausta koskeva hakemus valtiovarainministeriölle viimeistään vuoden 2027 loppuun mennessä. Jos hyvinvointialue on käyttänyt 22 §:n 2 momentin mukaista oikeuttaan vuokrasopimuksen pidentämiseen, kunnan on tehtävä hakemus viimeistään vuoden 2028 loppuun mennessä.

Tavoitteet

Asetuksella säädettäisiin voimaantulolain 43 §:n mukaisesti kunnalle korvattavien välittömien kustannusten määrittämisestä.

Asetusluonnos ja luonnos perustelumuistioksi löytyvät seuraavan internet-polun takaa:

www.lausuntopalvelu.fi -> Lausuntopyynnöt -> 10.6.2025 Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen omaisuusjärjestelyistä kunnalle aiheutuvien välittömien kustannusten määrittämisestä

Esittelijä

Kunnanjohtaja Teemu Puolijoki

Päätösehdotus:

Kunnanhallitus antaa Kuortaneen kunnan puolesta seuraavan lausunnon luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen omaisuusjärjestelyistä kunnalle aiheutuvien välittömien kustannusten määrittämisestä:

Korvauksen perusteena olevat kulut (erityisesti luonnoksen 3 §)

Perustelumuistioluonnoksen mukaan korvauksen perusteena olevina kuluina ei pidettäisi rahoituskuluja siltä osin kuin ne eivät ole kohdistettavissa 2 §:n 1 momentissa tarkoitettuun kunnan omaisuuteen. Lisäksi muiston mukaan rahoituskuluihin ei sisällytetä lainan lyhennyksiä, vaan ainoastaan tiettyyn toimitilaan liittyvät lainan korkomenot ja muut rahoitusmenot. Kuortaneen kunta korostaa, että aina omaisuuteen liittyviä rahoituskuluja ei ole kohdistettavissa tiettyyn omaisuuserään, mikä ei saa muodostua esteeksi korvauksen saamiselle. Kunnan näkemyksen mukaan korvauksen perusteeksi tulee hyväksyä kaikki ne kustannukset, joita kiinteistöjen vuokratuotoilla on tarkoitettu katettavaksi, mukaan lukien esimerkiksi lainojen lyhennykset ja korot. Myös esimerkiksi yhtiöittämisvelvoitteesta johtuvat kulut tulee huomioida korvauksen perusteeksi, sillä ilman sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta johtuvaa vaatimusta ei kyseisten kiinteistöjen yhtiöittämiseen ryhdyttäisi.

Kaikkiaan korvauksen perusteiden määrittäminen vaikuttaa asetusluonnoksessa ja perustelumuistiossa epäselvältä sekä epävarmuuksia ja tulkinnallisuuksia sisältävältä, liittyen esimerkiksi kunnan vaikutusmahdollisuuksiin kustannusten syntymiseen liittyen. Selkein ratkaisu olisikin sitoa kustannukset laskennallisuuteen, mikä periaate on hyväksytty jo vuokra-asetuksen mukaisten vuokrien määrittelyssä.

Korvauksen perusteena olevia kuluja määriteltäessä erityisesti harvaan asutuilla seuduilla on hyvin realistista olettaa, että hyvinvointialueen luopuessa kiinteistöjen käytöstä kokonaan tai osittain ei vastaavaa kysyntää ole. Tämä tulisi ottaa huomioon, kun arvioidaan kuluja vastaavien tulojen todennäköisyyttä. On myös mahdollista, että tila jää osittain käyttämättömäksi, ja tällöin tulisi olla mahdollista huomioida tulojen merkittävä väheneminen.

Muut huomionne asetusluonnoksesta

Voimaannanolain 43.2 §:n mukaan kunnalla on oikeus saada korvausta omaisuusjärjestelyihin liittyvistä välittömistä kustannuksista, vaikka korvausraja ei ylitä, jos kunnan mahdollisuus päättää omasta taloudestaan ilmeisesti vaarantuu. Kuortaneen kunnan näkemyksen mukaan kunnan mahdollisuus päättää omasta taloudesta vaarantuu viimeistään, jos omaisuusjärjestelyistä aiheutuvat kustannukset johtavat yhdenkään kuntalain 118 §:n mukaisesta erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn käynnistämisen kriteereinä käytettävän tunnusluvun täyttymiseen.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin

Lisätietojen antaja

Kunnanjohtaja Teemu Puolijoki, teemu.puolijoki@kuortane.fi, 050 406 6645

